Γενικά
Εορτασμοί
Κύπρος→Κρήτη
Εθν. Κινήματα
Γ.Ι. Φιλήμων
Εαλ. Προξενείο ✓
Σύρος Μενάρδος
Ελληνδευση
Μάρτιος Β'
Φ. Ζαννέτος

Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Οὐδέποτε, ἀπὸ τῆς καθιερώσεως τῆς 25ης Μαρτίου ὡς ἐθνικῆς ἡμῶν ἑορτῆς μέχρι τοῦδε ἠσθάνθη ὁ Ἑλληνισμὸς μείζω συγκίνησιν καὶ ἐνθουσιασμόν, ἄγων τὴν πανήγυριν ταύτην, διότι καὶ οὐδέποτε μεγαλοπρεπέστερον πρόγραμμα τῆς τελετῆς κατεστρώθη. Ὁ ὑπὸ τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων καὶ τὴν βροντὴν τῶν πυροβόλων πανηγυρισμὸς τοιαύτης ἑορτῆς ὑπὸ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου, ἔχοντος τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, μαχομένου ἐνδόξως ἐν Κρήτῃ καὶ ἑτοίμου ἐν τῇ ἠπείρῳ νὰ ἐπιτεθῇ ἀκαθέκτου κατὰ τοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ, κατὰ τῆς ἀγρίας βαρβαρότητος, τῆς ἀπεχθοῦς δουλείας, ὑπὲρ τῆς γλυκυτάτης ἐλευθερίας, εἶνε τὸ ἄριστον πρόγραμμα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἑορτῆς, ὅπερ μᾶς ἐχάρισεν ἡ λεοντόθυμος Κρήτη, γράψασα τοῦτο ἐν ταῖς ἐνδόξοις δέλτοις τῆς ἱστορίας ἡμῶν μὲ τὴν λόγχην της, βαμμένην εἰς μελάνην αἵματος. Καπνὸς πυρίτιδος παρὰ τὸν τοῦ λιβανωτοῦ, ὁ θούριος τῆς πολεμικῆς σάλπιγγος μετὰ τῶν ψαλμῶν τοῦ ἱερίως ἀναπέμποντος τὸ ἡδύτερον ἄρωμα καὶ τὴν μελῳδικωτέραν ἁρμονίαν, τὰ ἁρμόζοντα εἰς ἑορτασμὸν ἡμέρας εὐαγγελισμοῦ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀναπετάσεως τῆς σημαίας τῆς Ἐλευθερίας τοῦ Γένους.

Καὶ ὁ βωμὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας δὲν ἐλησμονήθη ἐν τῷ προγράμματι τῆς τελετῆς ὑπὸ τῆς ἡρωϊδος Κρήτης. Ἀφειδῶς, πρὸ πάντων ἐξ ἰδίων της, διὰ πολλοστὴν ταύτην φορὰν, προσέφερεν ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὴν ἑκατόμβην της. Καὶ ἡ κνίσσα τῶν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ βωμοῦ πυρ προσφερθέντων ὁλοκαυτωμα, ἱφαίδρυνε μὲν τοὺς φίλους τῆς Ἐλευθερίας ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἔχρι παραζάλην εἰς τὸν νοῦν τῶν περιφρονούντων τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας μαχομένους

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

λαοὺς καὶ τοὺς ἠνάγκασεν ἐκτοξεύσωσι ὅσους ἂν εἶχον αὐτοῖς ἔτι ἀπομείνῃ μυκτηρισμοὺς, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν σαρκῶν τῶν θυμάτων ἀναλάμψαν θεῖον πῦρ κατέδειξεν εἰς τὰ ὄμματα πάντων, ὅτι ἐν τῇ στενῇ αὐτῇ γωνίᾳ τῆς γῆς, τῇ οἰκουμένῃ ὑπὸ τόσῳ μικροῦ λαοῦ προώρισται φαίνεται ἄνωθεν νὰ τελῶνται ἔργα μεγάλα. Ὑπὸ τίνων; ἀφίνομεν τὴν ἀπάντησιν εἰς τοὺς περιφρονητάς μας. Εἶνε ἡ μόνη ἀνιαρὰ καταδίκη, ἥτις δύναται νὰ τοῖς ἐπιβληθῇ.

Ὁ πανηγυρισμὸς τῆς 25ης Μαρτίου ἐγένετο καὶ ἐφέτος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μετ ἐνθουσιασμοῦ ἀνωτέρου πάσης περιγραφῆς, ὁ δὲ Λαὸς, διὰ τῆς πανδήμου καὶ ἐπιβλητικῆς ἐκδηλώσεως τῶν ἐθνικῶν του πόθων, διεπίστωσεν ἀκόμη ἅπαξ ὁποία ἀκαταμάχητος δύναμις συγκρατεῖ αὐτὸν ἀρρήκτως πρὸς τὴν Μεγάλην Ἑλληνικὴν Φυλήν. Τὴν 10 ὥραν τῆς πρωΐας ἐψάλη ἐν τῷ ναῷ Ἁγίου Λαζάρου ἀρχιερατικὴ δοξολογία. Πυκνὰ προσῆλθον τὰ πλήθη, παρίστατο δὲ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐλευθέρας Πατρίδος. Μετὰ δέησιν τῆς Α. Παν. τοῦ Μητροπολίτου, ὁ διευθυντὴς τῆς παρ' ἡμῖν Ἑλληνικῆς Σχολῆς κ. Σῖμος Μενάρδος ἀπήγγειλεν ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει τὸν κατωτέρω καλλιτεχνικώτατον λόγον:

«Θούριον ἀντὶ πανηγυρικοῦ, παιὰν μᾶλλον ἀντὶ λόγου—ὡς εἰς τοῦ Πυθαγόρου τὸ πάλαι τὴν Σχολὴν—ἥρμοζε νὰ χαιρετίσῃ τὴν ἀνατολὴν τῆς σήμερον ἡμέρας. Ἤλθετε μᾶλλον νὰ ψάλλωμεν ὁμοῦ τὰ ρειμάνια πολεμιστήρια τοῦ Ῥήγα καὶ τὰ πολεμοχαρῆ ἐμβατήρια τοῦ Τυρταίου, τὸν ἀθάνατον ὕμνον εἰς τὴν Ἐλευθερίαν τοῦ Σολομοῦ, καὶ τὸν σεπτὸν ἀκάθιστον ὕμνον τοῦ Σεργίου. Ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε πρὸ παντὸς τοὺς Πέρσας τοῦ Αἰσχύλου. Ἐκεῖ ζήτει, φυλὴ πολυπαθὴς, τὸ παλαιόν Σου ἄσμα! «Ἴτε παῖδες Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε δὲ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῴων ἕδη, θήκας τε προγόνων, νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.»

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Οἴμοι καὶ σήμερον, παῖδες Ἑλλήνων, ὑπὲρ αὐτῶν τούτων, ὑπὲρ τούτων πάντων πρόκειται ἀγών. Ὑπὲρ τῶν γυναικῶν τῆς Κρήτης τῶν λιγωττουσῶν, ὑπὲρ τῶν παίδων αὐτῆς τῶν ἐχθίτων, ὑπὲρ τῶν τάφων τῶν προγόνων τῶν ἱερῶν, ὑπὲρ τῶν ναῶν τέλος, ναὶ τῶν ναῶν τοῦ πατρώου ἡμῶν Θεοῦ, οὓς χρημνίζουσιν εἰς ἰρείπια σταυροφόροι χριστομάχοι.

Τῷ ὄντι τὴν φοβερὰν αὐτὴν οἱ ἐπιδρομεῖς δὲν εἶναι Ἀσιάται. Ὡς δώδεκα αἰῶνας μετὰ Χριστὸν καταβαίνουσι καὶ πάλιν ἐξ Εὐρώπης. Οὔτε Πέρσαι καλοῦνται, οὔτε Τοῦρκοι, ἀλλὰ Βάνδαλοι καὶ Σκύθαι. Ἢ μᾶλλον ἀλλοίμονον δὲν εἶνε πλέον σήμερον τοιοῦτοι! Εἶνε Βάνδαλοι, ὦ διήνοιξας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης, ὦ πατρὶς τοῦ Λασκάρεως καὶ τοῦ Μουσούρου, εἶνε Σκῦθαι, οὓς ἐβάπτισας, Ἑλλὰς τῶν δύο Αὐτοκρατόρων, Κωνσταντίνου καὶ Βασιλείου, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ καταβαίνουσιν, ὡς δῆμιοι, νὰ σπασπάσωσιν αἱμόφυρτον ἀπὸ τῶν ἀγκαλῶν Σου τῶν μητρικῶν τὴν ἀκριβῆ Σου κόρην, ἥτις ἀποκαμοῦσα, λέγεις, ἐξ αἰῶνας νὰ νικᾷ, ἔπεσε σφαδάζουσα πρὸ τῶν ποδῶν Σου, καὶ νὰ τὴν σύρωσιν ὅπου θέλουσι, μόλις ἀνήγειρες αὐτήν, μόλις ἐπίθεσες τὸ φίλημά Σου τὸ ζωγόνον εἰς τὸ μέτωπόν της, τὸ δαφνοστεφὲς, ὅπερ δὲ ἴσχυσε νὰ κηλιδώσῃ οὔτε μανία Σαρακηνῶν, οὔτε ὕβρις Ἑνετῶν, οὔτε Τούρκων βλασφημία.

Καὶ ἔρχονται ὑψοῦντες ὑπούλως εἰς τοὺς ἱστοὺς των τὸν σταυρὸν, ἵνα σφενδονήσωσιν εἶτα μύδρους αὐτοί. οὗτοι κατ' αὐτοῦ, ἔρχονται κηρύττοντες ἰσότητα, ἵνα καταρρίψωσι κατόπιν τὴν σημαίαν τῆς ὀρθῆς, ἔρχονται εὐαγγελιζόμενοι τὴν κρητικὴν ἐλευθερίαν καὶ ζητοῦσιν ἔπειτα ν' ἀγοράσωσιν αὐτὴν ἀντὶ τεμαχίου ἄρτου διὰ τὰ τρίμοντα χείλη τῶν βρεφῶν.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Ρίφθητι λοιπὸν καὶ πάλιν εἰς ἀγῶνα θαυμαστὸν ὑπὲρ τοῦ δικαίου τῶν λαῶν, ὦ πατρὶς τῆς ἐλευθερίας, «τῆς ἐλευθερίας σπεῦσε μονομάχος ἀκουστὴ» καὶ ξιφούλκησε καὶ πάλιν. Δὲν βλέπουσιν, ὄχι, πρώτην φορὰν τὰ κύματά σου, ταῤῥοστερῆ, κολοσσοὺς ἐπ' αὐτῶν κυλιομένους. Ἦλθον καὶ παρῆλθον, ἢ κατῆλθον βαρεῖς εἰς τὸν βυθὸν των Πέρσης καὶ Ἄραψ καὶ Ἕνετὸς καὶ Αἰγύπτιος. Οὐδὲ θα σεισθῇ πρώτην φορὰν τὸ ἔδαφός Σου τὸ ἱερὸν ἀπὸ βήματα βαρβάρων. Ἀλάριχος καὶ Μοροζίνης ἠρείπωσαν ἤδη τὸν Παρθενῶνα καὶ Βαλδουῖνος καὶ Μωάμεθ ἐμίγναν τὸ στιλπνὸν δάπεδον τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας.

Ἐὰν πλέωσι κατὰ Σοῦ οἱ καρχαρίαι τῶν θαλασσῶν, ἵνα κλείσωσι τὰ κυματοχαρῆ Σου πλοῖα μακρὰν τοῦ στενοῦ τῆς Σαλαμῖνος, ἂς ἴδωσιν ὅτι δὶν ἵστάθμευον ἀδίδακτα τόσον χρόνον παρ' αὐτήν. Ἂν σκοπεύσι ν' ἀποκόψωσιν οὕτω τὴν χεῖρά Σου τὴν δεξιάν, δὲν θὰ διστάσῃς, ὄχι, ὦ πατρὶς τοῦ Κυναιγείρου. Κινεῖς τὴν ἀριστεράν, καὶ ἂν πίσῃ καὶ αὐτή, πολεμεῖς διὰ τῶν ὀδόντων.

Καὶ τέλος ἂν τύχῃ ὁ προκείμενος ἀγὼν νὰ εἶναι καὶ ὁ ὕστατος, ἂν πρόκειται ἡ Νίκη ν' ἀποπτῇ διὰ παντὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἂν πίπρωται νὰ κυλισθῇς καὶ Σὺ, μῆτερ ἔνδοξε, σφίγγουσα τὴν ἔνδοξόν Σου Κρήτην,—γνωρίζετε ἀμφότεραι πῶς πίπτουν. Καὶ ἂν ἐχάθη μία σπαρτιατικὴ ἀσπὶς ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας ἢ τὸ Βαρὶ, θὰ μένῃ κἂν εἷς σπινθὴρ εἰς τὴν χώραν τοῦ Καψάλη καὶ τὴν γῆν τοῦ Ἀρκαδιοῦ. Ἂν ῥέρεσαι παράτολμος, ὡς σ' ἀπειλοῦσι, κατὰ κρημνῶν, θὰ πηδήσῃς ὡς Σουλιώτισσα, Ἑλλάς, καὶ θὰ πέσῃς βασιλικῶς, ἐὰν πέπρωται, Ἑλλάς μου, ν' ἀποθάνῃς.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, τί ἑορτάζομεν σήμερον; «Σὲ ἑορτὴ ἑορτῶν, Σὲ πανήγυρι πανηγύρεων». Καὶ ἀποκλαίομεν ἔπειτα ὀλιγόπιστοι, ὡς οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, τὴν Ἑλλάδα; Βλασφημία, μὰ τὴν σπάθην τοῦ Καροΐσκου, μὰ τοῦ Κανάρη τὸν δολόν. Καὶ νομίζω, ὅτι πλαταγεῖ χαρμόσυνος ἡ χυσνόλευκος ἐκεῖ μυρτοστερής, ἧς τελοῦμεν τὰ γενέθλια. Καί μοι φαίνεται ὅτ ἀκούω μυριόστομον κραυγήν. Εἶν' αἱ ἀθάνατοι ἰαχαὶ Μιλτιαδῶν μυρίων, τοῦ Ἀνδρίτσου ἀπὸ τὸ Χάνι, τοῦ Δυσδουνιώτου ἀπὸ τὰ Βασιλικά, τοῦ Κολοκοτρώνη ἀπὸ τὰ Δερβένια, τοῦ Ζαΐμη ἀπὸ τὴν Ἀκράταν, τοῦ Μπότσαρη ἀπὸ τὸ Καρπενῆσι, τοῦ Βάσου ἀπὸ τὴν Εὔβοιαν, τοῦ Γρίβ' ἀπὸ τὸ Παλαμῆδι, τοῦ Δράκου ἀπὸ τὴν Σκάλαν, τοῦ Γούρα ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν, τοῦ Καραΐσκου ἀπὸ τὴν Ἀράχωβαν, τοῦ Ὑψηλάντου ἀπὸ τὴν Πέτραν. Καὶ ἀντιλαλεῖ μακρόθεν τὸ πέλαγος ἀπὸ τὸ φοβερὸν ὄνομα τοῦ Μιαούλη. Καὶ σελαγίζει τὸ Αἰγαῖον ἀπὸ πυρσούς, οἵτινες δὲν ἐθάμβωσαν μόνον τοὺς βαρβάρους, ἀλλ' ἐξέπληξαν καὶ τὰς Μούσας Βυρώνων καὶ Οὐγὼ, καὶ θὰ θαμβώνουν ἴσως τὸ ὄμμα τῆς ἱστορίας. Καὶ εἰς τὰς δόξας ταύτας τὰς νέας προστίθενται δόξαι παλαιαὶ κατ' ἀδιάκοπον σειράν, αἰῶνα πρὸς αἰῶνα. Καὶ παρελαύνουσι πρὸ ἡμῶν ἰλιγγιωδῶς ἁρματωλοὶ πολεμικοὶ καὶ κλέφται ἀτίθασσοι καὶ στρατηγοὶ δαρνοστερεῖς καὶ αὐτοκράτορες τροπαιοῦχοι καὶ ἀκόρεστοι κατακτηταὶ καὶ ἥρωες ἀνυπότακτοι, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν καὶ μάρτυρες ἀληθινοὶ καὶ θύματα ἁθῶα. Καὶ βοὴ θριαμβικὴ ἀνέρχεται ἀπὸ παντὸς ἑλληνικοῦ κύματος. Καὶ ἰδοὺ ἔτι, εἰς τοὺς Κιτίου τὰς ἀκτάς, ἀκούω, —ναὶ ἢ οὔχι;— τὴν ἐπιθανάτιον τοῦ Κίμωνος φωνήν.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Ἀλλ' εἰς τὰς βαιὰς ταύτας παρορμήσεις τῶν προγόνων, προγόνων εὐκλεῶν, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον δυναμένων, ἀποκρίνονται καὶ σθεναραὶ στιβαρῶν στηθῶν ἐπευφημίαι. Δεκαχισμύριοι μαχηταὶ, πάνοπλοι νεανίαι, κραδαίνοντες ἀνυπόμονοι τὸ ξίφος, καὶ προκαλοῦντες τὸν ἐχθρόν, συνάπτουσιν εἰς τὸ «Ἄμμες πόκ' ἦμις» ἐκεῖνο τῶν νεκρῶν καὶ φαιδρὸν «Ἄμμες δὲ γ' εἰμὲν, αἱ δὲ λῆς αὐγάσδεσθ», ἡμεῖς εἴμεθα νῦν, δοκίμασέ μ' ἂν θέλῃς. Καὶ ὑποδέχονται ἑξαλλοι καὶ ἐπευφημοῦσι βροντωδῶς ξανθόν τινα ἱππέα. Καὶ ἀντιβοᾷ ἐκεῖθεν ὁ Ὄλυμπος, καὶ σείεται, λέγεις, ἐκ τῶν κραυγῶν, ὡς νὰ τὸν σείῃ νέος Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, κατανεύων εἰς τὴν Θέτιδα τὴν ζητοῦσαν τοῦ Ἀχιλλέως τὴν τιμήν.

Τὸ μεσονύκτιον τῆς τελευταίας πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Πόλεως νυκτὸς ἀνέβη σκυθρωπὸς ἐπὶ τοὺς πύργους τῶν τειχῶν ὁ Αὐτοκράτωρ. Καὶ κατώπτευσεν ἐκεῖθεν πέλαγος ῥωτός. Ἐώρταζον οἱ ἄπιστοι. Καὶ προαίσθημα βαθὺ ἐπίεσεν ὡς ἐφιάλτης τὴν ψυχήν του. Καὶ ὅτε τὴν ἐπαύριον — ἐνῷ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν, αἵτινες ἦσαν ὑπερπλήρεις, ἔκρουον τὸ χρυσικίνδυνον — εἶδε, ὡρμησεν ἡ ὡρυομένη ἐκείνη ἀγέλη, παρασυρθεὶς ὑπ' αὐτῆς, κατέβη τοῦ ἵππου ὁ βασιλεύς, καὶ ῥάσις ἀπογνώσεως ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἱερά του χείλη. «Οὐκ ἔνι τις τῶν Χριστιανῶν τοῦ λαβεῖν τὴν κεφαλήν μου ;»

Ἡ κεφαλή Σου ἔπεσεν ἐν μέσῳ χιλίων κεφαλῶν, ἀοίδιμε βασιλεῦ, ἀλλὰ τὸ στέμμα Σου δὲν ἐκυλίσθη μετ' αὐτῆς, ἐνδέκατε Κωνσταντῖνε. Τὸ ἥρπασε, νομίζομεν, εἰς τοὺς ὄνυχος ἀποπτὰς καὶ τὸ κρατεῖ ἐπὶ τῆς Πίνδου, ὁ δικέφαλος ἐκεῖνος τῶν πεδίλων Σου ἀετός. Καὶ τὸν ἵππον Σου, ὅθεν κατῆλθες, νομίζομεν, ὅτι ἀνέβη ὁ φρουρὸν πρὸ τῶν συνόρων Κωνσταντῖνος. Καὶ δάκνει ἀνάθεκτος ὁ ἵππος τοὺς χαλινούς, ἀνυπόμονος νὰ πηδήσῃ τὸν Ἄραχθον, νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν τοῦ Ἀλιάκμονος, νὰ περάσῃ πέραν, πολὺ πέραν τοῦ Ἀξιοῦ.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Καὶ ἐνώπιον τοῦ ἱξαισίου τούτου θεάματος, προτριλοῦς ὁράματος δώδεκα ὅλων γενεῶν, εἶναι καὶ σήμερον ὑπερπλήρεις τῶν Ἑλλήνων οἱ ναοί. Ἀλλ' ἐνῷ καὶ νῦν περιστοιχίζουσιν ἡμᾶς ὡρυόμεναι τῶν ἰσχυρῶν ἀγέλαι, παρορῶμεν τοὺς κινδύνους καὶ δὲν ἔχομεν περίλυπον, ἀλλ' ἐλπίζουσαν ψυχήν. Οὐδὲ κρούουσιν οἱ κώδωνες ἡμῶν τὸ κρουσικίνδυνον, ἀλλ' οὐχ ἧττον σφοδρὸς σείει τὰ στήθη μας παλμὸς, καὶ χαρμόσυνος ἀντὶ λιπόψυχος, ἐνθουσιώδης ἀντὶ ἄπιλπίς, σχίζει τοὺς λάρυγγας κραυγή:

Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ πατρίς!»

Βροντώδεις ζητωκραυγαὶ συνώδευσαν τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ῥήτορος, ἄσματα δὲ ἐθνικὰ ἔψαλον ἐμμελῶς αἱ μαθήτριαι τοῦ Παρθεναγωγείου καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Δημοτικῆς Σχολῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς ἡ Α. Π. ὁ Μητροπολίτης καὶ πλεῖστοι πολῖται ἐπεσκέψαντο κατ' οἶκον τὸν Κύριον Πρόξενον, ὃν ὁ παρ' ἡμῖν ἰατρὸς κ. Φ. Ζαννέτος προσεῤῥώνησεν οὕτω καταλλήλως:

ΚΥΡΙΕ ΠΡΟΞΕΝΕ,

Βλέπετε, ὅτι ἀθρόοι συνωστίσθημεν ἐνταῦθα; δὲν εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς οἱ περὶ ὑμᾶς συνηγμένοι, εἶνε πάντες οἱ ἁπανταχοῦ τῆς Νήσου Ἕλληνες, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, μικροὶ καὶ μεγάλοι νοερῶς ἐδῶ ἐν ἀγνοτάτῃ κατανύξει τὴν ἱερὰν πανηγυρίζοντες πανήγυριν μετὰ τοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀντιπροσωπεύοντος τὸ ἐθνικὸν ἰδεῶδες. Ναί! εἶνε ἐδῶ πάντες, καὶ οἱ ἀπόντες καὶ μαχράν, ὡς καὶ ἡ ἡμετέρα πατρὶς Κύπρος καίτοι πολιτικῶς μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, εἶνε ὅμως πάντοτε ἐκεῖ. Ὑμεῖς Κύριε, Πρόξενε, τὸ βλέπετε, τὸ μαρτυρεῖτε, δὲν ἔχει οὕτω;

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Ἐάν, Κύριε Πρόξενε, αἰσθάνεσθε σήμερον τὸν ἀέρα μας πνέοντα σφοδρότερον, τὰ ῥεύματά του ὁρμητικώτερα, ὦ δὲν πταίει αὐτός· εἶνε τὰ κύματα, ἅτινα ἐγείρονται ὑπὸ τῶν ζωηροτάτων παλμῶν 150 χιλ. Ἑλληνικῶν καρδιῶν μανιωδῶς σκιρτώσων ἐν τοῖς στέρνοις ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Ἡ ἡμέρα αὕτη, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τῆς 25ης Μαρτίου . . . τίνος Ἕλληνος, ὁπουδήποτε γῆς καὶ ἂν εὑρίσκηται, τὸν νοῦν διερχομένη ἡ ἀνάμνησις τῆς ἡμέρας ταύτης δὲν τοῦ φέρει διαχέουσα ἐφ' ὅλον αὐτοῦ τὸ σῶμα τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο ῥῖγος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, δὲν τὸν στα-

ματᾷ, τὸν ἀποχωρίζει ἐντελῶς ἀπὸ τὸ παρὸν, ὅπως τὸν μεταφέρῃ ὁλόψυχον ἐκεῖ, εἰς τὸ 21ένα, ἵνα ἐν τῇ ἱερᾷ τῆς φαντασίας του ἐκστάσει ἴδῃ οἱονεὶ ὀφθαλμοφανῶς ἀναπαριστώμενον τὸ ἀπαράμιλλον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας δρᾶμα; νὰ ἴδῃ τὸ ἐκπληκτικὸν θέαμα τῆς πάλης. δύο γιγάντων, τοῦ μὲν γίγαντος ἐν τῇ ὑλικῇ ἰσχύι, τοῦ δὲ, ὅσῳ μᾶλλον μικροτέρου τοῦ ἀντιπάλου του, τόσῳ μᾶλλον διὰ τὴν τόλμην καὶ γενναιότητα, μεθ' ὧν κατῆλθεν εἰς τὸν ἄνισον ἀγῶνα ὄντως γίγαντος;

Ἀληθεῖς γίγαντες τῆς ἐλευθερίας ἐκεῖνοι καὶ γιγάντια κατώρθωσαν. Δικαία δ' ἡ εἰς τιμὴν αὐτῶν ἐπέτειος αὕτη ἐθνικὴ ἑορτὴ, καθ' ἣν σύμπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἐν ἱερᾷ μεταρσιώσει ἀνυψούμενον ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὰς ψυχὰς ἐκείνων, ἀνανεοῦν τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὅρκου τοῦ πολίμου κατὰ τῆς τυραννίας μέχρις ὁλοσχεροῦς καταλύσεώς της, ὃν ὡς σήμερον ὤμοσαν μὲν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκληροδότησαν αὐτόν. Μεθ' ὑπερηφανίας δὲ σήμερον ὁ Ἑλληνισμὸς δίδει ἔμπρακτον ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι δὲν ἐγένετο ἐπιλήσμων τοῦ κληροδοτηθέντος ὅρκου, διότι τὸ Ἑλληνικὸν πυροβόλον καταρρίπτει τὴν ὑπερφίαλον τυραννίαν ἐν Κρήτῃ, ἐστραμμένον δὲ κατὰ τοῦ στήθους της αὐτοῦ ἔχον καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἠπείρῳ τὸ χαῖνον αὐτὸ στόμιον ἕτοιμὸν ὅπως ἐκσφενδονίσῃ τὸν θάνατόν της.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Κύριε Πρόξενε. Καὶ ἡ Κύπρος, ὡς σύμπας ὁ Ἑλληνισμός, ἐν τῷ Πανελληνίῳ κατὰ τῆς τυραννίας ὅρκῳ συμπεριλαμβανομένη, ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ στιγμῇ σᾶς βεβαιοῖ καὶ δι' ἡμῶν πάντας, ὅτι ἔχουσα πλήρη τὴν συναίσθησιν τῶν πρὸς τὴν Μεγάλην Πατρίδα ὑποχρεώσεών της, δὲν θὰ ὑστερήσῃ ἐν τῷ εὐγενεῖ ἀγῶνι, ὃν ἐνδόξως ἤρχισαν ἐκεῖνοι, εἰς μνήμην τῶν ὁποίων πανηγυρίζομεν σήμερον.»

Εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην προσφώνησιν τοῦ φιλοπάτριδος ἀνδρὸς ὁ Κύριος Φιλήμων ἀπήντησεν ἐνθουσιωδῶς ὡς ἑξῆς:

«Οἱ λόγοι Σου, πατριωτικώτατε φίλε, εἰ πλήρεις σθένους καὶ ἀγνοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἠλέκτρισαν πράγματι τὴν καρδίαν μου, θεωρῶ δὲ τούτους ὡς τὴν ἄδολον ἔκφρασιν τοῦ κρατοῦντος ἁπανταχοῦ Ἱεροῦ Πανελληνίου αἰσθήματος, προαγγέλλοντος τὴν Ἀνάστασιν ὁλοκλήρου τοῦ Γένους. Ἐν ταῖς χρισίμοις τῆς Πατρίδος στιγμαῖς τοιαῦτα ν' ἀκούσω ἀνίμενον παρὰ Σοῦ, διὰ τῆς σθεναρᾶς φωνῆς Σου ἐκδηλοῦντα ἐπιχαρίτως τὸν ἅγιον ἐνθουσιασμὸν τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων, τὰ τέκνα τῶν ὁποίων πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν προεπέμψαμεν ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ καὶ θὰ προπέμψωμεν αὔριον καὶ μεθαύριον ἔτι πλείονα, ἐνθουσιῶντα εἰς τὴν ἐθνοσώτειραν πρόσκλησιν τῆς Πατρίδος. Ἐθελοῦσιοι στρατιῶται τοῦ ἀγῶνος Σου, Ἑλλάς μου γλυκεία, πανταχόθεν σπεύδουσιν εἰς τὰς ἀγκάλας Σου θαρραλέα καὶ ἀθρόα τὰ διεσπαρμένα τέκνα Σου, διότι ἡ φωνή Σου δὲν εἶνε ἡ τῆς βοώσης ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀλλὰ φωνὴ ἐνθουσιῶσα, φωνὴ ἀντηχοῦσα εἰς τὰ πάλλοντα καὶ σφριγῶντα τῶν Πανελλήνων στήθη.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Ἡ Ἁγία τῆς σήμερον Ἑορτὴ τῆς 25 Μαρτίου 1821 ἀναμιμνήσκει ἡμῖν τὴν ἐπὶ τὴν πεποίθησιν ἀκραδάντου πίστιν τῶν Πατέρων Μας, πανίσχυρον τότε αὐτοκρατορίαν ἐπὶ ἐνναετίαν ὁλόκληρον καὶ κατὰ γῆν καὶ ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων καταπολεμησάντων, ἀναδειξάντων δὲ τὴν νῦν ἐλευθέραν Ἑλλάδα τὸ παλλάδιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸν ποθεινὸν ἀστέρα τῆς μελλούσης ἐθνοπορείας. Τὴν λατρευτὴν ἡμέραν τῆς 25 Μαρτίου πολλοὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος ἀριστεῖς ἐν διαστήματι τριῶν τετάρτων αἰῶνος ὕμνησαν ποικιλοτρόπως. Τὴν σήμερον ὅμως, δεδοξασμένη ἡ ὥρα, ἀντὶ λόγων καὶ ποιήσεων, ὑμνεῖ ταύτην ὁ εἰς τὰ Σύνορα Ἑλληνικὸς Στρατὸς μεθ' ἑκατὸν χιλιάδων λογχῶν καὶ οἱ ἀνδρεῖοι τῆς Κρήτης μαχηταὶ ἐκ τῶν Λευκῶν ὀρέων προαγγέλλουσι βεβαίαν τὴν ἑνότητα τοῦ Ἔθνους ὁλοκλήρου, εὐλογημένη ἡ στιγμὴ, δὲν ἀργεῖ αὐτὴ. Δρὰξ πολεμιστῶν οἱ πατέρες ἡμῶν αὐτοὶ μόνοι ἀνέδειξαν τὴν Πατρίδα ἐλευθέραν, αὐτοὶ εἰσὶν οἱ ἐργάται τοῦ εἰδυλλίου τῶν νεωτέρων χρόνων, αὐτοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοὺς ἐσεβάσθη καὶ ἐδικαίωσεν ἡ Εὐρώπη, ἧς τὴν εὐγνώμων ἀνάμνησιν μας τοῦ Ναυαρίνου ἠμαύρωσεν ἤδη ὁ ἀποκλεισμὸς καὶ βομβαρδισμὸς τῆς ἡρωΐδος τῆς Μεσογείου.

— Θάρρος, ἀδελφοί! Καὶ ἂν ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς Γῆς πιέζηται ἡ ἐλευθέρα Πατρὶς, ἐρρωμένως πλὴν ἀντεπεξέρχεται κατὰ ἓξ Γιγάντων, καὶ ἡ νίκη ἔσται ὑπὲρ τοῦ δικαίου Μας. Οἱασδήποτε συμφορὰς καὶ ἀνυπέστη ὁ Ἑλληνισμὸς πάντοτε, ὡς φοῖνιξ, ἀναθάλλει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

Οἱ πιέζοντες δὲ ἡμᾶς ἰσχυροὶ ἐλησμόνησαν, φαίνεται, ὅτι ἡ ἐκδηλοῦσα τὴν μῆνιν τῶν στοιχείων καταιγὶς, σεβομένη τὴν κάλαμον, κατακρημνίζει τέλος τὰς ὑψηλόφρονας δρῦς.

Ζήτω τὸ Ἔθνος.

Ζήτω ὁ Βασιλεύς.

Ζήτω ἡ Πανελλήνιος Ἕνωσις!

Εὐχαὶ ὑποκάρδιοι καὶ ζητωκραυγαὶ διεδέχθησαν τοὺς λόγους τούτους μεθ' ὃ προσεφέρθη τοῖς παρισταμένοις οἶνος ρητινίτης καὶ ἄρτος ἐξ ἀραβοσίτου. Τὰ στήθη ἁπάντων ἐκόσμουν ἐθνόσημα, ἅπερ διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς ἐπέθεσεν ὁ Κύριος Πρόξενος.

* *
*

Τὴν ἐσπέραν τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐτελέσθη λαμπαδηφορία. Ἡ ἐκκίνησις ἐγένετο ἀπὸ τῶν προαυλίων τοῦ ναοῦ Ἁγίου Λαζάρου, προηγοῦντο δὲ ἑλληνικαὶ σημαῖαι. Τὸ πλῆθος ὑπερβαῖνον τὰς τρεῖς χιλιάδας ἐπορεύθη ψάλλον ἐθνικὰ ἄσματα μέχρι τοῦ Προξενείου. Ἀδυνατοῦμεν νὰ δώσωμεν περιγραφὴν τοῦ μεγαλοπρεποῦς πανοράματος, ὅπερ ἐξετυλίσσετο πρὸ τοῦ ἐκπλήκτου θεατοῦ, ἀποροῦντος τί νὰ θαυμάσῃ περισσότερον τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ ἢ τὴν ζηλευτὴν τάξιν, μεθ' ἧς φιλοτιμεῖται νὰ τὸ ἐκδηλοῖ. Ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν ὕμνος ψαλλόμενος ὑπὸ πολλῶν νέων ἠξέσανε τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ πλήθους ἐκρηγνυμένου εἰς οὐρανομήκεις ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, τῆς ἑνώσεως τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων, τοῦ Βασιλέως ἡμῶν Γεωργίου, τοῦ Διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου καὶ ἁπάσης τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας. Εἰς τὰς εὐγενεῖς ταύτας ἐκδηλώσεις τοῦ Λαοῦ ἐξέφρασεν ὁ Κύριος Πρόξενος τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας, ἐξάρας διὰ μακρῶν τὸ εὐγενὲς μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐδραζόμενον ἐπὶ τῆς ἀκαταγωνίστου ἠθικῆς αὐτοῦ ἰσχύος. Καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς παιανιζούσης ἐν

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897

τῷ Προξενείῳ τὸν εἰς τὴν Ἐλευθερίαν ὕμνον ἀπεχαιρέτισε τὸ πλῆθος τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἐλευθέρας αὐτοῦ Πατρίδος. Διελθὸν δὲ ἀπὸ τῆς παραλίας διελύθη ἐν πλήρει τάξει, ἕνα ἐγκάρδιον ἔχον πόθον καὶ μίαν εὐχήν, ὅπως λίαν προσεχῶς ἑορτάσῃ τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ πανήγυριν εἰς τοὺς κόλπους τοὺς μητρικούς.

Νέον Ἔθνος
27)8/4/1897